

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.II.656/2024/10.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Harangozó Attila, a tanács elnöke
Dr. Metzing Márton, előadó bíró
Dr. Somogyi Gábor, bíró
Dr. Demeter Zsuzsanna, bíró
Dr. Boros Tibor, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2025. február 27.
Az ügy tárgya: járművezetés ittas állapotban vétsége és más bűncselekmény
Terhelt: ...
Első fok: Budai Központi Kerületi Bíróság, 25.Bpk.XI.2214/2020/4., büntetővégzés, tárgyalás mellőzésével, 2020. december 7. (jogerő: 2021. január 22.)
Az indítvány előterjesztője: a védő
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a járművezetés ittas állapotban vétsége és más bűncselekmény miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Budai Központi Kerületi Bíróság 25.Bpk.XI.2214/2020/4. számú büntetővégzését hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] I. A Budai Központi Kerületi Bíróság a 2020. december 7-én meghozott 25.Bpk.XI.2214/2020/4. számú büntetővégzésével a terhelttel szemben garázdaság vétsége [Btk. 339. § (1) bekezdés] és járművezetés ittas állapotban vétsége [Btk. 236. § (1) bekezdés] miatt halmazati büntetésül 10 hónap, fogházban végrehajtani rendelt szabadságvesztést és 2 év 3 hónap közötti járművezetéstől eltiltást szabott ki, azzal, hogy a terhelt a kiszabott szabadságvesztésből – a végrehajtás elrendelése esetén – legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

[2] A büntetővégzés ellen a jogosultak nem terjesztettek elő tárgyalás tartására irányuló indítványt, ezért az 2021. január 22-én jogerőre emelkedett.

[3] A jogerős büntetővégzésben megállapított tényállás a következőket állapította meg:

- A terhelt 2020. január 12-én 21 óra 40 perc körüli időben az út 1 irányából a körtér felé ittas állapotban vezette az édesanyja tulajdonát képező forgalmi rendszám 1, Mazda típusú gépjárművet, amikor – ittassága folytán – a gépkocsijával nekiütközött az út 1-en lévő rendelőintézet előtt parkoló, tanú 1 tulajdonát képező forgalmi rendszám 2, Volkswagen típusú, valamint a tanú 2 tulajdonát képező, forgalmi rendszám 3, Seat típusú gépjárműveknek, amelynek következtében a forgalmi rendszám 2 gépjárműben 95.190 forint, a forgalmi rendszám 3 gépjárműben 58.456 forint kár keletkezett. Ezt követően a terhelttel szemben rendőri intézkedésre került sor, amelynek során a terhelt szidalmazta a helyszínen lévőket, majd saját gépjárművének jobb oldalába belerúgott.

- A terhelt kihívóan közösségellenes magatartása alkalmas volt arra, hogy másokban riadalmat, megbotránkozást keltsen.

[4] A terhelt szervezetében a cselekmény elkövetésekor szeszes ital fogyasztásából származó alkohol volt, amelynek mértéke 2,34-2,51 gramm/liter (ezrelék) véralkoholkoncentráció volt.

[5] A terhelt vezetői engedélyét az intézkedő rendőrök a helyszínen elvették.

[6] II. 1. A jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozat ellen a terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában írt felülvizsgálati ok bekövetkezésére való hivatkozással.

[7] Indítványában vitatta, hogy a terhelt jogerős ügydöntő határozat által vázolt cselekményéből a garázdaság törvényi tényállási elemei közül magatartásának erőszakos jellege kitűnne, miként azt is, hogy e magatartás kihívóan közösségellenesnek lenne tekinthető.

[8] Álláspontja szerint ugyanis törvényen alapuló bírói gyakorlat „a személyeket ért támadásnál kiterjeszti az erőszakosság fogalmát”, míg „a dologra vonatkozó erőszak esetében azonban a bírói gyakorlat és a törvény ilyen kiterjesztő értelmezést nem fogalmaz meg”. A Jogkódex garázdasághoz fűzött magyarázatára utalva kifejtette, hogy a dolog elleni erőszak rendszerint a dolog állagának sérelmével jár, azonban az irányadó tényállás a rúgás erejére, a kár összegére nem tartalmaz adatot, az erőszakos magatartás megállapítását illetően módon kizárva.

[9] Hiányolta továbbá a tényállásból annak a leírását, hogy a terhelt kit és milyen hangerővel, milyen időtartamban, milyen szavakkal szidalmazott. Ezt pedig elégtelennek látta a cselekmény kihívó közösségellenességének felrovásához, még azzal együtt is, hogy a terhelt egyetlen alkalommal – a tényállás által ugyancsak nem pontosított erő kifejtéssel – belerúgott a saját gépkocsijába.

[10] Indítványozta ezért, hogy a Kúria a jogerős büntetővégzést a Be. 662. § (2) bekezdés a) pontja alapján változtassa meg, és a terheltet az ellene garázdaság vétsége miatt emelt vád alól felmentve, a vele szemben kiszabott büntetést enyhítse, és a próbaidő tartamát 1 évben állapítsa meg.

[11] 2. A Legfőbb Ügyészség a BF.676/2024/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta.

[12] Utalt az erőszakos magatartás Btk. 459. § (1) bekezdés 4. pontjában írt törvényi értelmezésére, valamint a Kúria 2/2023. (VII. 5.) BK véleményével fenntartott 34/2007. BK vélemény III/2. pontjában írtakra, amely szerint a dolog elleni erőszakos magatartás fogalmába a jelentéktelen állagsérelem is beletartozik. A Kúria Bfv.II.400/2017/11. számú határozatának [44] bekezdésében foglaltakat idézve amellettt érvelt, hogy a dolog elleni erőszakos magatartásnak az állagsérelem okozása nem fogalmi eleme, ezért a terhelt a saját gépjárművébe belerúgva dolog elleni erőszakot tanúsított.

[13] Álláspontja szerint az irányadó tényállásból a terhelt magatartásának kihívóan közösségellenes jellege is kitűnik. A BH 2024.5. számon közzétett eseti döntés elvi tételeit a jelen ügyre alkalmazva annak tulajdonított elsődleges jelentőséget, hogy a terhelt ugyan kétségkívül egymozzanatos cselekvőséget tanúsított, azonban ezt megelőzően a helyszínen lévőket szidalmazta, amely kifejezetten figyelemfelkeltő hatással bírt az erőszakos magatartás kifejtését megelőzően. Ráadásul a cselekményre eleve a figyelmet felkeltő körülmények között, egy rendőri intézkedés során, két másik gépkocsival való ütközését követően került sor. A BH 2020.61. és az EBH 2014.B.23.II. eseti döntésre való utalással ezért a terhelt a közelben tartózkodók számára objektíve észlelhető magatartását a társadalmi együttélési szabályokkal nyíltan szembehelyezkedőnek, másrészt megbotránkozás és riadalom kiváltására is alkalmasnak tartotta, megjegyezve, hogy ez utóbbi állásfoglalás nem a tényállásba, hanem a jogi indokolás körébe tartozik (BH 2024.4.).

[14] Az előbbiek okán a terhelt bűnösségének garázdaság vétségében történt megállapítását törvényesnek ítélte, ezért indítványozta, hogy a Kúria a jogerős büntetővégzést hatályában tartsa fenn.

[15] 3. A védő a Legfőbb Ügyészség átiratára tett észrevételében fenntartotta a felülvizsgálati indítványban írtakat.

[16] A kihívó közösségellenesség megítélése szempontjából közömbösnek vélte, hogy a rendőri intézkedésre milyen előzmények folytán került sor. Azt a tényt ugyanakkor nem látta kiolvashatónak a tényállásból, hogy az intézkedő rendőrökön kívül más jelen volt-e a helyszínen, számukra viszont „mindennapos, megszokott dolog, ha az intézkedésül alatt szidják őket”. Továbbra is hiányolta a szidalmazás pontos leírását, amelyből – álláspontja szerint – az sem derül ki, hogy e szidalmakat más hallhatta-e. Ilyen körülmények között feltételezésként értékelte, hogy a rendőrökön kívül szükségszerűen több szem- és fültanúja volt az eseményeknek.

[17] **III. A felülvizsgálati indítvány alaptalan.**

[18] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a alapján csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen, kizárólag a Be. 649. §-ában tételesen felsorolt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ezért az azon kívül eső anyagi vagy eljárásjogi kérdések a felülvizsgálatban közömbösek.

[19] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét.

[20] A Be. 339. § (1) bekezdésébe ütköző garázdaság törvényi tényállásának teljességéhez három tényállási elem egyidejű megvalósulása szükséges: olyan erőszakos magatartás tanúsítására, amely kihívóan közösségellenes, egyszersmind megbotránkozás, riadalom keltésére alkalmas.

[21] E tényállási elemek teljesülésének megítélése során szem előtt tartandó a felülvizsgálati eljárás megkerülhetetlen szabálya, amely szerint a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]. Ezzel összhangban a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés]. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével ítéltető meg.

[22] 2. Az indítványozó a garázdaság törvényi tényállási elemeinek meglétét vitatva a terhelt törvényi tényállásban írt magatartását nem tartotta erőszakosként értékelhetőnek.

Kiinduló tétele szerint ugyanis a bírói gyakorlat a garázdaság vizsgálata során a dolog elleni erőszak fogalmát nem tekinti kiterjeszthetőnek, ezért állagsérelem hiányában dolog elleni erőszokról, dolog elleni erőszak hiányában pedig garázdaságról sem lehet szó.

[23] E téves kiindulópont azonban a végkövetkeztetést is szükségképpen tévessé teszi.

[24] A Btk. Különös Részében szabályozott bűncselekmények között a garázdaságon túl a kapcsolati erőszak [Btk. 212/A. § (1) bekezdés a) pont] és a hatósági eljárás megzavarása [Btk. 279. § (1) bekezdés] törvényi tényállása tartalmazza az erőszakos magatartást törvényi tényállási elemként. Ezt meghaladóan a Btk. kizárólag olyan bűncselekményeket szabályoz, amelynek megvalósulása az erőszak tanúsítását feltételezi. Az erőszakos magatartás értelmének „kiterjesztése” ezért kizárólag úgy lenne lehetséges, ha a garázdaság jogalkalmazói gyakorlata e fogalomnak az erőszakos magatartást tényállási elemként szabályozó másik bűncselekményhez – mint viszonyítási ponthoz – képest tulajdonítana eltérő, kiterjesztett értelmet. Az indítványozó azonban ettől különböző viszonyítási ponthoz – az erőszak fogalmához képest – vélte kiterjesztettnek a garázdasághoz megkívánt erőszakos magatartás bírói értelmezését. Az erőszak ugyanakkor az erőszakos magatartástól eleve különböző fogalom, amely éppen az eltérő – tágabb – értelmezés szükségességét indokolja (Bfv.II.1.021/2023/10., Bfv.III.1.049/2021/6., Bfv.I.980/2017/13.).

[25] A Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett, ezért precedensként követendő határozatai pedig egyöntetűen foglalnak állást, hogy a garázdaság törvényi tényállásában írt erőszakos magatartásként értékelhető a dologra gyakorolt erőszak abban az esetben is, ha az nem jár állagsérelemmel {Bfv.II.400/2017/11. [44], Bfv.I.405/2020/6. [50]-[52]}.

[26] Ezzel azonosan: a dolog elleni erőszakban a tárgyra gyakorolt rendeltetésellenes ráhatásból az állagsérelem jut kifejeződésre. Az erőszakos magatartás pedig a cselekmény jellegére utal, az állagsérelem tényétől függetlenül. Az tehát a kihívó közösségellenes magatartás jellemzője. Következésképp erőszakos magatartás valósul meg például, ha a személy ellen irányuló támadás a megtámadott elhárító tevékenysége folytán nem okoz sérülést, vagy a dolog elleni támadás a dolog anyagának ellenállása folytán nem eredményez állagsérelmet. Ugyanakkor nem erőszakos az állagsérelmet okozó magatartás sem, ha az nem függ össze kihívó közösségellenességgel {Bfv.III.573/2016/5. [54]}.

[27] Amikor pedig a terhelt az irányadó tényállásban írtak szerint belerúgott saját gépjárműve jobb oldalába, pontosan ilyen, dologra (a gépkocsira) gyakorolt rendeltetésellenes ráhatást fejtett ki, amely egyéb, alább részletezett jellemzői folytán még akkor is erőszakos magatartásként szorul értékelésre, ha állagsérelemmel nem járt.

[28] 3.1. Az indítványban írtakkal ellentétben a terhelt cselekményében a kihívó közösségellenesség jegyei is azonosíthatók.

[29] Általánosságban, minden bűncselekmény elkövetését a közösségi elvárásokkal való szembefordulás jellemzi. Ehhez képest a garázdaság törvényi tényállása többet: az elkövetés kihívó közösségellenességét kívánja meg. Ez azt jelenti, hogy a tényállásszerű elkövetési magatartás a környezetre gyakorolt hatása révén közvetlenül és durván sérti vagy sértheti a közösség nyugalma (a bűncselekmény tárgyi oldala), miközben a garázda magatartást tanúsító elkövető felismeri, hogy magatartása a közösség nyugalmanak megzavarására alkalmas, és tettét e közösségi érdek leplezetlen semmibe vételével hajtja végre [a bűncselekmény alanyi oldala, (Bfv.III.102/2014/6.)].

[30] A közösség nyugalma így abban az esetben sérül, ha a cselekmény a közösség számára is közvetlenül átélhető. Ennek megítélése során kiemelten fontos szempontként esik számításba:

- a cselekmény helyszíne, így, hogy arra közterületen [Bfv.III.381/2019/7. (BH 2020.61.)], a nyilvánosság számára nyitva álló magánterületen [Bfv.II.1.896/2015/5. (BH 2016.297.)], a közterületről is belátható magánterületen (Bfv.III.1.941/2017/8.), esetleg zárt társasházban [Bfv.III.630/2018/6. (BH 2019.123.), Bfv.I.588/2015/5. (BH 2015.322.)] került sor, valamint
- az erőszakos magatartás kitartó tanúsítása [Bfv.III.381/2019/7. (BH 2020.61.), Bfv.I.1.029/2022/6.], avagy egymozzanatos jellege [Bfv.II.820/2022/6. (BH 2024.5.), BH 2015.52., Bfv.I.182/2014/5.].

Mindemellett az elkövetés adott ügyre jellemző, példálózva is felsorolhatatlan egyedi körülményei is mérlegelést igényelnek, és ezek összhatásában dönthető el, hogy a konkrét esetben megvalósított erőszakos magatartás közösségellenessége kihívónak tekinthető-e, avagy sem.

[31] 3.2. A cselekmény kihívóan közösségellenes jellegének, illetve megbotránkozás, riadalom keltésére való alkalmasságának megítélése során nem mellőzhető tehát az állásfoglalás, hogy a terhelt magatartása a konfliktuson kívül álló személyek számára objektíve észlelhető volt-e, még abban az esetben sem, ha a tényállás kifejezetten erre vonatkozó megállapítást nem tartalmaz. Ilyen értelemben az észlelhetőség megítélése nem tény-, hanem jogkérdés, amelyre a jogerős ügydöntő határozatban foglalt ténymegállapítások talaján vonható következtetés.

[32] Az irányadó tényállás alapján pedig a cselekmény elkövetésének helyszíne a főváros legnépesebb kerületének központja volt, amelynek folytán a terhelt magatartásának objektív észlelhetősége sem lehet kétséges, függetlenül a késő esti időponttól is. Az objektív észlelhetőség fennállása mellett a kívülálló számára a köznyugalmat sértő cselekmény átékelhető. Következésképpen, az már közömbös, hogy ténylegesen hány kívülálló vált a terhelt magatartásának tanújává, illetve, hogy e személyek beazonosíthatók-e.

[33] 3.3. Bár a terhelt az egyszeri rúgással kétségkívül egymozzanatos cselekvőiséget fejtett ki, ez azonban a jelen esetben is elégségesen teljesíti a kihívóan közösségellenes magatartás ismérveit.

[34] Ha ugyanis az erőszakos magatartást megelőzően a terhelt olyan magatartást tanúsít, amely a kívülálló szemlélő számára kifejezetten figyelemfelhívó hatással bír, úgy az észlelést gátló körülmények és az erőszakos cselekmény akár egyszeri erő kifejtésre szorító jellege mellett sem lehet szó a kihívó közösségellenesség hiányáról. A hosszan tartó, hangos kiáltozás pl. szidalmazás, fenyegetés, illetve a megszokott és elvárt magatartástól elütő látványos, széles, pl. fenyegető gesztusok, az elkövető által magánál tartott, erőszakos magatartás tanúsítására, az erő kifejtés fokozására szolgáló tárgyak láttatni engedése ugyanis pontosan a közösség figyelmének felkeltését és az elkövetőre (valamint a kifejlődő cselekményére) irányítását eredményezi. A figyelemfelhívás nyomán pedig az ezt követő erőszakos magatartás környezet általi észlelése nem csupán lehetőség, hanem szükségszerű következmény, amely az elkövető számára is értelemszerűen felismerhető és belátható. Ha tehát az elkövető – akár egymozzanatú – erőszakos cselekményét kifejezett figyelemfelkeltés előzi meg, magatartásának kihívó közösségellenessége vitán felül áll {Bfv.II.820/2022/6. (BH 2024.5.) [46]}.

[35] Az alapügyben pontosan ilyen, eleve figyelemfelkeltő hatással járó esemény (több gépjármű károsodásával járó közlekedési baleset) nyomán került sor az ugyancsak a kívülálló figyelmét vonzó rendőri intézkedésre. Az intézkedés során pedig a terhelt a helyszínen lévők (azaz szükségképpen több személy) szidalmazásával mindent megtett annak érdekében, hogy a forgalmas helyszínen közlekedők figyelmét magára irányítsa. A szidalmazás fogalmilag mások számára is érzékelhető cselekvés, hiszen az annak jelentéstartalmát kifejező becsmélés, sértegetés célja csak azzal teljesülhet, ha azt a címzett is észleli. A szidalmazást

kiváltó fokozottan feldúlt állapot a feldúltsággal arányban álló hangerőt feltételez, különös figyelemmel a terhelt cselekménykori véralkohol-koncentrációjából fakadó élettani hatások köztudomású következményeire, amelyek – egyebek mellett – a társadalmi együttélés szabályaiból fakadó viselkedési korlátok tiszteletben tartására vonatkozó készség tompult jellegében nyilvánulnak meg.

[36] Végül, a terhelt kihívóan közösségellenes magatartása a tényállásban rögzített jegyei alapján kétségtelenül alkalmas volt megbotráncozás (felháborodás, megütközés), riadalom (ijedtség, rémület) kiváltására is.

[37] 3.4. Mindezek alapján a terhelt irányadó tényállásban foglalt magatartása – az objektíve észlelhető helyszínen megvalósított, a társadalmi együttélés szabályait sértő, kifejezetten figyelemfelhívó, kihívó magatartást követően a saját gépkocsijára irányuló, dologra gyakorolt erőszak – hiánytalanul kimerítette a bűncselekmény törvényi tényállási elemeit, így az alapügyben eljáró bíróság törvényesen állapította meg bűnösségét a Btk. 339. § (1) bekezdésébe ütköző, folytatólagosan elkövetett garázdaság vétségében.

[38] 4. A kifejtett érvek mentén a Kúria – mivel nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatot – a Be. 660. § (1) bekezdésének megfelelően tartott tanácsülésen, a Be. 655. § (2) bekezdése szerinti összetételben eljárva – a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[39] IV. A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[40] Az ugyanazon jogosult általi ismételt indítvány előterjesztésének tilalma, illetve az azonos tartalmú indítvány ismételt előterjesztésének tilalma a Be. 652. § (6) és (7) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdése alapján az ilyen indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2025. február 27.

Dr. Harangozó Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Metzinger Márton s.k. előadó bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Boros Tibor s.k. bíró